

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului :</p> <p>Parohiile cl. I. pe un an . . . 500 Lei Parohiile cl. II. și particulari . . . 400 Lei Parohiile cl. III. și subclasă . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>Concurs de prot. 1000 Lei. Parohii de cl. I 500, de cl. II 400, de cl. III 300 Lei. Celelalte publicații 400 Lei.</p>
---	---	---

Un nou argument rațional pentru dovedirea
existenței personale a lui Dumnezeu

ARGUMENTUL PRINCIPIOLOGIC

Formularea lui

II

6. Categoria și principiul substanței.

După această categorie și acest principiu fiecare fenomen abstract presupune o bază reală de proveniență, o substanță, fie materială, fie spirituală.

Realitatea acestui principiu este demonstrată de realitatea ontologică fenomenală a materiei și spiritului. Și una și altul sunt substanțele ce stau apoi la temelia vieții, cunoașterii, existenței și mântuirii omului.

Filosofia a schimbat adesea planurile dualiste esențiale în cele moniste materialiste sau spiritualiste, realitatea substanțială a rămas aceeași: dualistă antropologică.

Stăpânul și creatorul substanței nu poate fi altcineva decât cel ce este substanța spirituală supremă, adică Dumnezeu, fără ca prin aceasta să fie vreun „pan“ confuz alcătuit din contingentă și infinitate.

7. Alături de aceste principii și categorii prime, unii filosofi mai adaugă unele *noțiuni* sau *idei ale rațiunii*, ca cea de *absolut* și de *timp și spațiu*.¹¹

Departate de a ne știrbi raționamentele noastre, aceste noțiuni și idei vin să le întărească și mai mult. Ideea de absolut, pe care o desprinde rațiunea umană din lumea creată, este tocmai concluzia finală a tuturor argumentărilor noastre, iar ideea de timp și spațiu, unul ca măsură a celor contingente, altul fiind

identic cu însăși lumea, pune spiritul omenesc în fața altor valori superioare, imprimare creației de către o ființă supremă atotînțeleaptă, care nu poate fi decât Dumnezeu.

Timpul și spațiul nu fac altceva decât întăresc și mai mult constatarea noastră că lumea și omul sunt într'un angrenaj universal atotînțelept, organizat de o rațiune supremă. Omul față de aceste principii, categorii, noțiuni și idei nu a avut alt rol decât a le descoperi și a-și norma viața sa în conformitate cu înțelepciunea supraomenească ce izvorește din ele.

Această înțelepciune care izvorește din creație și este valabilă oricărei rațiuni umane ne arată originea noastră, rațiunea noastră suficientă, contingentă noastră. Este exclus ca cineva dintre oameni, chiar și atunci când e materialist, să nu observe originea și structura supraomenească a acestor principii, categorii, noțiuni și idei care stau la temelia lumii.

Afirmația că stau la temelia lumii nu mai are nevoie de-a fi dovedită. Să ne închipuim numai că una dintre categoriile considerate de noi ar înceta să mai funcționeze normal, așa cum a stabilit însăși Divinitatea, pentru ca dezastrul cosmic și antropologic să fie deplin și iremediabil!

Obiecțiuni. Contra primelor principii și primelor categorii s'au ridicat diferite obiecțiuni materialiste, care caută să explice organizarea înțeleaptă a lumii, fie datorită întâmplării, fie datorită evoluției materiei.

Întâmplarea însă, prin definiție, este aratională, ori toate categoriile și principiile sunt raționale prin excelență și alcătuiesc un tot organic rațional. E cu neputință a crede că întâmplarea a putut crea raporturi tip și judecăți tip, când întâmplarea și astăzi are un exercițiu al ei arational, pe care încă nu și l-a

¹¹ Cf. Cuvillier, o. c., I, p. 538 sq.

organizat. E greu atunci a susține că neorganizatul și arăționalul, poate da naștere organizatului, armoniei și raționalului!

Cât privește *evolufia*, apoi ea nu poate da naștere la legi abstracte, cu exercițiu pe deplin individualizat și desprins de obiectul sau materia evoluată. Ori, principiile și categoriile sunt valori abstracte, tot așa absolutul, spațiul și timpul!

Este un non sens să susții că materia evoluată poate da naștere unor legi abstracte invariabile, ori unor noțiuni abstracte independente!

Una dintre cele mai serioase obiecțiuni ridicate contra principiilor și categoriilor a fost însă cea a filosofului *Immanuel Kant*.

Filosoful I. Kant, chiar atunci când recunoaște exercițiul fenomenal al acestor principii și categorii,¹² refuză însă orice valoare gno-seologică acestor principii și categorii pentru domeniul noumenal, sau transcendental, care rămâne inexperiabil „*Ding an sich*” pentru rațiunea teoretică.¹³ Numai rațiunea practică poate postula, cu ajutorul principiilor și categoriilor, palide ficțiuni „als ob”, care însă nu satisfac de loc setea noastră rațională de a cunoaște.¹⁴

Analitica kantiană a principiilor conchide că principiile sunt universale, adică îmbrățișează toate fenomenele și ca atare sunt apriori. Numărul principiilor pure corespunde numărului de categorii fundamentale: cantitate, calitate, relație și modalitate. Mai departe, principiile se împart și ele în *matematice* (cantitate, calitate), fiindcă sintetizează intuitivul și posedă evidență nemijlocită și *dinamice* (relație, modalitate), fiindcă sintetizează existențe și posedă evidență mijlocită.¹⁵

Alături de neputința gno-seologică noumenală a principiilor prime se adaugă, astfel, apriorismul lor, după care aceste principii sunt intuițiuni pe care le are conștiința înainte de experiență. Icoana universului întreg se plămădește în conștiința omenească, după formele și funcțiunile a priori ale acesteia; universul nu există decât cum îl vrea conștiința.¹⁶

Principiile prime nu ar avea, după Kant, nicio aplicabilitate în natură, ele fiind creația

apriorică a conștiinței noastre, deci ele nu ar avea nicio valoare gno-seologică demonstrativă transcendentală.

Ceea ce este însă greșit în criticismul kantian, și sunt multe greșite, este premisa falsă de plecare a contestațiilor și obiecțiunilor. Kant dărmă supranaturalul cu ajutorul supranaturalului, apoi identifică particularul subiectiv al conștiinței umane cu universalul cosmic al principiilor prime. Paradoxal, dar adevărat!

Kant folosește, pentru a organiza fenomenalul, principiile și categoriile prime pe care nu le-a creat el personal, cu rațiunea sa teoretică. De existența prerățională și suprarățională a acestor principii și categorii nu se îngrijește! Din contră, le oprește exercițiul lor la marginile transcendentalului, când logica elementară cere ca ele să fie coroborate cu temelia lor originară și ontologică ce-o au în supranatural.

Filosoful I. Kant a inversat planurile gno-seologice în conștiința umană. Aceasta din urmă în loc de a descoperi și a se conduce de primele principii ce stau la temelia creației, le produce și le impune ea însăși creației!! Conștiința umană însă ceea ce deține chiar aprioric, ca universal, nu deține ca o creație exclusivă a puterilor sale, deoarece ideile sale apriorice nu ar avea nicio valoare și aplicabilitate, dacă nu s'ar baza pe realități, așa este ideea existenței personale a unui Dumnezeu, ideea de nemurire, ideea de religie, etc. etc.

Planurile gno-seologice trebuiesc deci restabile, conștiința noastră este o oglindă fidelă a lui Dumnezeu și a lucrurilor mânilor Sale, adică a lumii, dar nicidecum nu este Dumnezeu și lumea o oglindire externă a conștiinței noastre!

Cu principiile și categoriile prime filosoful Kant și-a suspendat odată în plus rațiunea sa teoretică!

Aceleași răspunsuri se pot aduce și *empirismului*, care exaltează până într'atât experiența încât refuză orice principiu aprioric, ignorând faptul că însăși experiența lor este organizată și odihnește pe temeliile sănătoase și milenar experiate de om ale principiilor și categoriilor prime.

Premisele creștine ale argumentului principologic.

1. Principiile și categoriile prime se nasc și sunt active odată cu creația. Dumnezeirea organizează materia haotică după principii prime, care stabilesc armonia, legalitatea și or-

12 Vezi pe larg la: N. Bagdasar, *Teoria cunoștinței. Expunere sistematică și critică*, București, Acad. Rom., 1941, p. 137 sq.; p. 169 sqq.

13 Cf. P. P. Negulescu, *Istoria filosofiei contemporane, vol. I. Criticismul kantian*, București, Acad. Rom., 1942, p. 239 sqq.

14 *Ibid.*, p. 324 sq.

15 M. Florian, *Immanuel Kant*, în *Istoria filosofiei moderne*, vol. III, București, 1938, p. 100.

16 C. Rădulescu-Motru, *Elemente de Metafizică*, București, 1912, p. 44.

dinea în lume. Principiile prime, am putea spune că sunt ca încheieturile raționale ale materiei haotice și neconsistente, în materie organizată și vie.

Peste tot, de aceea, oriunde am cerceta, putem descifra activitatea atotînțeleaptă a Dumnezeui în lume; iar persistența principiilor și categoriilor prime, până în actualitatea cosmologică și antropologică, o putem invoca drept cea mai eclatantă dovadă a activității pronietoare a Dumnezeui.

2. Activitatea principiilor prime durează neconținut. Ea nu este legată de om, sau de vreo altă rațiune naturală. Mersul lor este neîntrerupt, el este controlat și normat numai de providența divină.

3. Principiile și categoriile prime nu aparțin omului. Ele nu au fost create de om, ci numai descoperite și descifrate de el în lume. „Categoriile nu pot fi explicate prin procesul cunoașterii, pe care ele îl condiționează.”¹⁷

Din cauza aceasta ele nu pot fi nici desființate de om. Arbitrarul și subiectivul uman nu poate nicicând invada în organizația cosmică și antropologică, cu eficacități universale. Organizarea principală și categorială a lumii întrece puterile naturale ale omului.

4. Numai Divinitatea, care este Înțelepciunea absolută și atotputernică, a dat naștere și a organizat creația inteligent, după principii și categorii, care pentru rațiunea noastră omească sunt ontologic constitutive și prime. Calitatea divină care iese mai ales în evidență, din considerarea celor de mai sus, este *înțelepciunea*.

Totul ce e principiu și categorie primă rațională vădește un organizator inteligent suprem, fie armonia, fie legalitatea, fie contingenta, fie cauzalitatea, fie finalitatea, fie substanța, fie identitatea, fie terțiul exclus, etc. etc.

Silogismul argumentului principiologic:

I Lumea este creată și organizată, într'un mod înțelept, după principii și categorii prime.

II Aceste principii și categorii prime nu sunt produse de om, nici stăpânite de el, dar nu sunt nici produsul întâmplării, sau evoluției materiei.

III *Deci, trebuie să existe cineva atotînțelept, care a organizat lumea, după aceste principii și categorii, care este Înțelepciunea supremă sau Dumnezeu.*

¹⁷ Segărceanu, art. cit., p. 200.

Caracterizarea noului argument.

Noul argument rațional principiologic atestă metafizicienilor și în general filosofilor existența unui Dumnezeu, la originea organizării inteligente a lumii și a omului.

El întărește într'un mod neașteptat întreaga teodicee naturală, fiindcă atrage atenția minții chiar asupra principiilor și categoriilor prime, care, dela sine, fără multă argumentare și demonstrare, îndeamnă mintea a se odihni în Dumnezeire.

Argumentul principiologic conduce rațiunea înspre începutul creațional, dar scoate în evidență mai ales modul de organizare și de existență a lumii, ceea ce contribuie prin excelență la argumentarea rațională a unei persoane supreme cu însușiri bine definite și precizate.

Argumentul principiologic însumează, în sfârșit, în sine pe toate celelalte argumente cosmologice și antropologice care lucrează cu vreunul dintre principiile prime, fiecare principiu prim putând fi baza unui argument rațional independent.

Argumentul principiologic este un argument rațional sintetizant, foarte puternic și foarte expresiv în dovezile sale.

Prof. Dr. Petru Rezuș

Lupta pentru cruce.

**Spicuri din conferința părintelui profesor
Dr. Sofron Vlad.**

Din momentul în care crucea lui Hristos a fost înălțată pe dealul Golgotei, oamenii au avut față de ea fie o atitudine ostilă luptând contra ei și a tot ce ea simboliza, fie o atitudine favorabilă, luptând pentru ea și biruința tuturor ideilor pe care le reprezenta. De atunci încoace istoria este plină de aceste lupte, fie că ele s'au desfășurat numai pe teren ideologic și s'au dus numai cu arme spirituale, fie că s'au dat pe teren social și s'au întrebuițat și arme distrugătoare.

Războiul Europei contra bolșevismului este un războiu pentru apărarea crucii și a tot ceea ce s'a realizat în numele și sub scutul ei. De aceea e de actualitate de a arăta ce s'a realizat în numele crucii, pentru a vedea dacă sunt justificate jertfele ce le-a făcut lumea pentru apărarea ei și implicit pentru tot ceea ce reprezintă.

În fața crucii antichității, simbol al suferinței se înalță crucea creștină ca un simbol de

mântuire spirituală și socială în același timp. Din obiect de ură și dispreț, ea a ajuns un obiect de iubire și venerațiune. Apostolul Pavel a rezumat întreagă propovăduirea creștină în „cuvântul crucii“, prin ceace a înțeles predica creștină în centrul căreia stă Iisus Hristos răstignit pe cruce pentru mântuirea oamenilor.

Între adevărurile mântuitoare pe care le-a învățat lumea să le cunoască prin „cuvântul crucii“ e de amintit ca adevăr prim *iubirea lui Dumnezeu Tatăl* manifestată în trimiterea Fiului Său pentru izbăvirea neamului omenesc din păcat (Io. 3, 16).

În locul zeităților antice, despotice și imorale, crucea lui Hristos prezenta oamenilor un Dumnezeu drept, moral, părinte iubitor, capabil de jertfă pentru mântuirea tuturor oamenilor. *Această idee a fost salvatoare în domeniul religios și moral.*

Din ideea că Dumnezeu este Tatăl nostru al tuturor, lumea a desprins un *al doilea adevăr* important, acela că oamenii sunt toți frați între ei și astfel trebuie să fie uniți într'o solidaritate morală bazată pe iubire. *Această idee a avut efecte salvatoare în domeniul social.* Omenirea, în baza acestor idei, se înfățișa ca o mare familie a Părintelui ceresc în care frații mai mari și mai puternici trebuie să fie un reazim pentru frații lor mai mici și nevoiași, iar nu opresori ca în societatea păgână.

Transformarea socială, produsă sub semnul crucii, a fost incalculabilă și de mari adâncimi.

În numele ei s'au cucerit drepturi pentru femei, desconsiderate în lumea păgână, ba chiar și în cea iudaică. Din egalitatea în fața lui Dumnezeu, a rezultat egalitatea morală și socială. Biserica consideră femeia ca un „alter ego“ al bărbatului. Prin înălțarea femeii familia a ajuns răsadnița tuturor virtuților.

Sub scutul crucii, s'au cucerit drepturi și pe seama copilului. După legile grecești și romane, tatăl avea dreptul de viață și moarte asupra copiilor. Creștinismul învață că acești muguri ai omenirii sunt un dar al lui Dumnezeu. Sub influența principiilor creștine, statul a adus legi pentru protecția copilului.

Dintre toate relele de care a pătimit societatea antică, cel mai mare rău era sclavia. Aceasta s'a născut din disprețul pe care îl aveau cei vechi pentru lucrul manual. Sclavul era considerat ca o unealtă de lucru, proprietatea absolută a stăpânului. Când erau bolnavi sau bătrâni erau expuși să moară sau erau omorâți.

Sub semnul crucii s'a pregălit și desființat sclăvia. Biserica creștină a căutat să schimbe concepția oamenilor despre muncă. Ea a dat ca

exemplu pe Mântuitorul cât și pe apostoli cari au prețuit munca prin cuvânt și faptă. Prin aprecierea muncii s'a făcut un pas însemnat pentru aprecierea acelor cari făceau munca, adică a sclavilor. Prin predica creștină se spunea clar că toți am fost răscumpărați prin jertfa de pe cruce și astfel nu mai există nici sclav nici liber (Gal. 3, 28). Sclavii erau învățați la picioarele crucii, că fiind răscumpărați de Hristos, chiar în starea lor de sclavi, ei sunt liberi sufletește. Dar tot la picioarele crucii învățau și stăpânii să privească în sclavi niște frați în Hristos și să-i trateze ca atare. Sub influența ideilor creștine împărații romani au dat legi în favorul sclavilor, dispariția sclaviei datorându-se creștinismului.

La picioarele crucii lui Hristos mai trebuia să se deprindă lumea cu mila și iubirea, căci, cum spunea un scriitor, lumea veche a fost o lume fără iubire. Mila față de cei săraci și nevoiași nu se cunoștea.

Abia la picioarele crucii a învățat lumea ce este mila. Mântuitorul s'a identificat într'atât cu săracii, încât a spus că tot ce face cineva pentru un sărac face pentru El. Serviciul divin și fraternitatea primilor creștini erau străbătute de duhul milei. La sfârșitul serviciului Biserica a organizat agape. Grija purtată de Biserică pentru săraci a stârnit admirația chiar și a adversarilor creștinismului (Iulian Apostatul). Spitale, azile pentru bătrâni, săraci, adăposturi pentru străini și călători au fost organizate de Biserică, încât cu drept cuvânt religia creștină se putea numi o religie a celor săraci.

Dar sub semnul crucii s'a plămădit și o civilizație nouă. Creștinismul a adus în cultură o valoare nouă, valoarea morală. Combătând ceea ce era disolvant și degenerat în cultura antică, creștinismul a lucrat pentru formarea unei culturi a viitorului.

Pe când în antichitate instrucția era un privilegiu al celor avuți, pentru Biserica creștină ea era indispensabilă. Nevoia catehizării a silit-o să-și învețe credincioșii carte, iar dorul credincioșilor de a cunoaște conținutul cărților sfinte a accentuat la maximum dorul acestora de a fi instruiți. Astfel dela început noi aflăm condițiile date pentru creierea culturii.

După căderea imperiului roman de Apus, sarcina de a întreține și a crea cultura a revenit Bisericii pe de-a întregul. În Evul mediu singurele școli în cari se cultiva literatura, erau școlile mănăstirești.

Ceace a făcut Biserica romană în Apus, a făcut Biserica ortodoxă în Răsărit. Moștenirea culturală a lumii vechi în Orient a păstrat-o

imperiul bizantin, care a fost un stat civil-religios. Influența lui culturală a fost foarte mare și s'a întins peste întreaga Europa. Biserica ortodoxă a colaborat și a lucrat mână în mână cu acest stat la răspândirea culturii. Prin Biserică și-a îmblânzit imperiul bizantin vecinii, încreștinându-i. Biserica ortodoxă a îndeplinit în mijlocul Slavorilor aceeași muncă pe care făcut-o Biserica din Apus între barbarii din Occident.

Dacă trecem de pe arena istoriei universale pe arena istoriei naționale, atunci constatăm că neamul nostru în jurul acestui semn s'a încheștat. Sub influența crucii s'a plămădit sufletul creștin și român cu toate virtuțile lui alese. În numele crucii s'a împărtășit dreptatea. În locașurile sfinte străjuite de cruce a învățat neamul nostru carte. Pecetea crucii o poartă începutul literaturii noastre. În numele crucii au luptat strămoșii și luptă azi strănepoții lor. În semnul crucii s'au făcut toate operele de binefacere: activitatea pentru alinarea suferințelor prin „Crucea Roșie” și toate apelurile la jertfă pentru ajutorarea celor lipsiți.

Din cele espuse, se justifică în deajuns lupta pe care a dus-o în trecut și o duce și azi neamul nostru alături de alte neamuri pentru apărarea crucii, căci prin aceasta în taptă se apără toate realizările făcute în numele ei și se apără cultura și civilizația.

Pe marginea instalării pâr. Prot. Isaia Suru, ca protopop al Caransebeșului.

În sfârșit, după un răstimp de 5 ani, ne avem și noi protopopul nostru, în persoana pâr. Isaia Suru, care dealtfel a condus tractul nostru protopopesesc și pân'acum, cu multă dragoste și pricepere, lucru pentru care a și fost ales cu unanimitate de către cei chemați să-și spună cuvântul.

Încă decuseara zilei de 31 Ianuarie 1943 — ziua instalării — s'a putut observa că o parte din membrii adunării protopresbiterale, veniseră la Caransebeș, să ia parte la praznicul clerului și al poporului din tractul protopopesesc și orașul de reședință episcopescă a Caransebeșului.

Bătrânul scaun de protopop al Caransebeșului, ilustrat de atâtea mărețe figuri ale trecutului nostru național și bisericesc — Protopopii Andrei Ghidiu, Ioan Tomici, Nicolae Andreievici etc. — își primește pe noul său titular, iar noi, preoțimea, pe conducătorul nostru drag, pe care l-am dorit cu dor...

M'au mișcat cuvintele unuia din frații noștri întru Hristos — mai în etate — când mi-a spus „n'aș dori să mor, până nu văd pe prota nost' instalat în toată forma”.

În ziua de 31 Ianuarie a. c. a putut spune ca odinioară bătrânul Simion „acum siobozește...”

Și într'adevăr în ziua de 31 Ianuarie a. c. a fost o sărbătoare rară.

Vechea noastră Catedrală, arhiplină până la refuz.

Clerul și poporul, au fost de față.

Au venit credincioși din satele din jur: Iaz, Obreja, Zervești, Rueni, Buchin, și până și din Teregova, Rusca, etc.

Preoțimea tractuală era prezentă în frunte cu preoții: Ioan Jucos - Zervești, Eftimie Jianu - Iaz, Gheorghe Popovici - Mărul, Gheorghe Adam - Voislova, Martin Rădoiu - Obreja, Ilie Mihuța - Valeaboul, Remus Suru - Buceșnița... peste 40 de preoți din tract afară de preoții din gremiul central.

Sf. Liturghie a fost celebrată de I. P. C. Sa Pâr. Arhim. Dr. Laurențiu Busuioc, comisar consistorial, P. C. Prot. Isaia Suru, noul protopop, preoții: Vasile Paica - Feneș, Simeon Șandru - Sadova, Ilie Sirbu - Rusca, Dimitrie Stoichescu - Teregova, Victor Suru - Cârpa, Iova Firca - Caransebeș, Alex. Nicolici - Glimboca, protodiac. Teodor Roșca și diaconii Dr. Mircea Chialda profesor la Academia teologică și Valeriu Perianu dela episcopia din Timișoara.

Soborul de preoți și diaconi, îmbrăcați cu toții în acelaș fel de ornate de fir galben auriu, a impresionat.

De altă parte Corul catedral a cântat foarte bine și cu mult suflet.

La sf. Liturghie au asistat reprezentanții autorităților bisericești, civile și militare și mulți intelectuali și popor, în frunte cu P. Sf. Sa Pâr. Episcop Veniamin Nistor.

La priceasnă I. P. Cuv. Arh. Dr. Laurențiu Busuioc citește gramata arhierescă, predă sf. Cruce, sf. Evanghelie și cheile sf. biserici, rostind o predică de toată frumusețea și în același timp foarte instructivă — cu mult miez.

În cuvinte alese atată misiunea și chemarea ce o are un protopop ca înainte stătător al clerului și al poporului: de a conduce și a îndruma, de a inspecta, de a fi dragoste și blândețe, de a fi părinte sufletesc în primul rând.

Răspunde P. C. Prot. Isaia Suru viu emoționat vorbind succint și lapidar, în termeni preciși, despre rostul Bisericii în vremurile de astăzi și în cadrele acesteia despre misiunea preotului.

Mulțumește bunului Dumnezeu în primul rând că l-a învrednicit a ajunge cu bine și cu sănătate ziua instalării. Apoi vorbește de părinții săi, cari l-au crescut în fum de tămâie și dragoste pentru biserică. Ne-a mișcat adânc pe toți, vorbind de mama sa, care în ziua instalării sale nu poate să ia parte la bucuria copilului ei drag, fiind reținută de haina de doliu la care o obligă vestea ce a primit-o de curând, că unul din stâlpii bătrâneței — ginerele — a căzut vitejește pe frontul dela Stalingrad.

A vorbit așa de duios, cu o voce înecată în durere, încât au plâns preoții... a plâns poporul... și a plâns și însuși Arhiepiscopul...

Mulțumește apoi P. Sf. Sale Păr. Episcop Veniamin Nistor care cu multă bunăvoință, cu largă înțelegere a întâmpinat actul alegerii sale de protopop și îi promite că va fi cu toată susținerea față de P. Sf. Sa și va purta cu toată demnitatea, dregătoria ce i s'a încredințat.

Mulțumește I. P. C. Sale Arhim. Dr. L. Busuioc, care cu spiritul larg și superior — ce-l caracterizează — a condus alegerea de protopop și acum binevoește să-i facă și instalarea solemnă.

Mulțumește conducerii Comunității de Avere, pentru sprijinul de mare preț, ce i l-a dat. Mulțumește tuturor celor cari și-au pus încrederea în P. C. Sa și celor cari l-au onorat cu prezența lor la instalare.

De încheiere, zice că ar fi vrednic de osândă dacă n'ar mulțumi cu o profundă recunoștință P. C. Protopop ic. sf. Romul G. Ancușa, cons. ref. eparhial, care a privit cu toată obiectivitatea problema protopopiatului din centrul eparhiei, ducând cu tenacitate întreg greul, dându-i statură și povește folositoare.

Corul intonează „mulți ani trăiască“. Atmosfera e cât se poate de înălțătoare.

După sf. Liturghie, participanții în număr de peste 200 persoane, merg în sala festivă a „Pomului Verde“ unde se servește un bufet rece.

Aici vorbește Păr. Prot. Romul G. Ancușa, care cu verva-i oratorică — pe care n'o egalează nimeni —, cu mult entuziasm spune Păr. Prot. Isaia Suru, ca să fie cu iubire și demnitate protopop al tuturor deopotrivă.

Col. R. Boldea, președ. Com. de Avere, spune că dacă Păr. Prot. Isaia Suru se mândrește că este grănicer, nu mai puțin adevărat este că și „Granița“ se mândrește cu astfel de protopop și îi dorește ca și pe viitor granița să se poată mândri cu P. C. Sa.

Dr. Isac Rădulescu, primarul orașului, în termeni aleși, arată cum Păr. I. Suru a fost

dorit să fie protopop nu numai de tractul protopopesc, ci și de orașul Caransebeș. Aceasta o dovedește faptul că în toate corporațiunile bisericești a fost ales cu unanimitate.

Vorbesc apoi: Dr. B. Schütz, protopop rom. cat., Pr. gr. cat. Dr. I. Deliman, Pr. Simion Șandru și la sfârșit Pr. Ilie Sîrbu din Rusca, în numele preoțimei tractuale. Îi promite tot sprijinul, tot devotamentul, toată dragostea preoțimei, dar îl roagă să le fie și pe mai departe adevăratul lor părinte sufletesc, la care să găsească un sfat, o vorbă bună și sprijin moral.

Le răspunde tuturora Păr. I. Suru, mulțumindu-le pentru cuvintele frumoase ce i s'au adresat și promite că angajamentele luate în sf. biserică le va ține cu toată conștiinciozitatea.

Întreaga asistență întonează „mulți ani trăiască“.

Și așa, frumoasa sărbătoare a instalării păr. Isaia Suru ca protopop al Caransebeșului se termină, lăsând în sufletul nostru impresii cari nu se vor uita niciodată.

Dea bunul Dumnezeu, ca ziua de 31 Ianuarie 1943 să devină o zi istorică, întocmai ca ziua instalării protopopilor Andreiu Ghidiu, Ioan Tomici și alții.

Pr. Ilie Sîrbu

Cuvânt pentru ostași

Insemnătatea jertfei Eroilor și cinstirea lor.

II

Pe Eroii Neamului și pe Martirii Crucii îi vom cinsti cu adevărat în următoarele chipuri:

1. *Pomenindu-i regulat și cu evlavie în rugăciunile noastre creștinești de fiecare zi și'n parastasele publice, dar mai ales în ziua destinată lor de Patrie — Ziua Eroilor — când ne adunăm în cimitirele Eroilor — cimitire care trebuiesc îngrijite și împodobite permanent — și îngenunchiem cu smerenie în fața mormintelor lor, sau în fața Monumentului ce simbolizează lupta și jertfa celor mai vrednici fii ai Neamului.*

2. *Recunoscând adevărul că ei, Eroii, sunt cei mai mari binefăcători ai Neamului și cei mai buni patrioți. Căci adevăratul patriot se cunoaște după munca lui cinstită, stăruitoare și demnă. Adevăratul iubitor de Țară nu este cel care la anumite ocazii se bate în piept că e Român, ci acela care, în duhul Legii noastre creștinești, ascultă*

glasul Țării, luptă pentru binele Neamului și la nevoie, se jertfește pe sine pentru mântuirea Neamului și a Țării sale — acestea fiind criteriile adevăratei dragoste de Neam și de Țară.

3. Fiind recunoscători Eroilor noștri prin respectul și dragostea creștinească cu care totdeauna va trebui să înconjurăm pe urmașii lor — orfanii și văduvele de războiu — ca și pe camarazii lor invalizi.

4. Pătrunzându-ne sufletul de Legea jertfei, adică de marele adevăr al vieții noastre pământești, întărit de exemplul Eroilor, că nimic mare și traianic nu se poate înfăptui în lumea aceasta fără de jertfă. Mormintele Eroilor sunt pentru noi o școală la care venim să învățăm că adevărata dragoste de Țară trebuie să meargă până la sacrificiul vieții și că nici un ideal nu se poate realiza fără de jertfă.

5. Chipul cel mai însemnat de cinstire a Eroilor noștri este desigur străduința noastră de a le fi întru toate asemenea. Un Sfânt Părinte bisericesc zice: „Amintirea binefăcătorilor noștri o putem prăznuți cu vrednicie numai căutând a le urma mărețele fapte prin care s'au ridicat în fruntea noastră“. De aceea, vom fi vrednici de Eroii noștri numai prin munca noastră cinstită, stăruitoare și demnă — fiecare în ogorul său: prin lupta noastră dărză și disciplinată, cu arme morale și materiale, împotriva dușmanilor Patriei și ai Crucii lui Iristos; împotriva păgânilor, din afară sau din lăuntru care încearcă să destrame țesătura creștinească a sufletului românesc, suflet cu care Neamul românesc a eșit biruitor totdeauna.

Iată de ce, dacă vrem să cinștim cu adevărat pe Eroii noștri, toți cetățenii avem obligația să ne curățim simțirile, să ne strângem rândurile și să ne încordăm toate puterile pentruca uniți în cugete și simțiri românești, prin muncă cinstită și spirit de jertfă, pe calea Adevărului și a Dreptății creștinești, să păstrăm moștenirea primită dela eroi și să ducem mai departe — cu Dumnezeu înainte — drapelul gloriei românești pe care ei ni l-au lăsat.

Este aceasta o sfântă datorie pentru noi toți căci nu trebuie să uităm că dacă cimitirile de Eroii sunt azi școala la care învățăm adevărata dragoste de Neam, de Țară și de Crucea Domnului, mâine tot ele vor fi tribunalul care ne va judeca și ne va osândi dacă vom risipi sau vom lăsa să fie știrbită comoara ce ne-au câștigat cu sângele lor Eroii Patriei și Martirii Crucii — cei mai mari binefăcători ai Neamului și cei mai buni Creștini, cărora se cuvine cinste în veci.

Preot-Maior Damaschin Dalcovicu

Ș T I R I

Ziua Soldatului. Astăzi, 21 Februarie, Consiliul de Patronaj al operelor sociale organizează o chetă pentru familiile soldaților căzuți eroic în războiul contra bolșevismului. Inimile caritabile nu vor sta zăvoarte pentru ajutorarea nenorociților orfani.

Expoziție culturală bănațeană organizează Cercul Bănățenilor din București între 1—8 Martie. Autorii de lucrări literare, științifice și artistice sunt poștiți să-și trimită lucrările pe adresa Cercului Bănățenilor, Str. Mântuleasa, Nr. 1.

Cununarea concubinilor în Topleț. În mai puțin de un an s'au cununat 86 perechi concubini în parohia Topleț, iar 23 perechi în filia Bârza. Înserăm această știre cu multă bucurie, văzând revenirea la căsătoria binecuvântată de biserică a celor din Topleț și Bârza, călăuziți cu dragoste de tinerul lor preot Alexandru Dorobanțu.

Unul din cei buni este dreptcredinciosul creștin Ilie Miulescu din Cuptoarea Cornii. Din prilejul sărbătorilor Crăciunului a pus la dispoziția învățătorilor îmbrăcăminte pe seama a 8 copii săraci. Nu e cea dintâi faptă bună a lui Miulescu și nici a unicului cuptorean, căci locuitorii acestei comune se dovedesc creștini buni și vrednici de laudă!

„**Lupta pentru Cruce**“ a fost titlul interesanței conferințe de Duminecă a păr. rector *Dr. Sofron Vlad*, pe care o publicăm în rezumat. Astăzi conferențiază păr. prof. *Dr. Liviu Stan* dela Acad. teol. Sibiu, despre „**Dreptul în gândirea românească**“.

† **Preotul Petru Suru.** În ziua de 15 Februarie 1943, a trecut la cele vecinice în etate de 77 ani în comuna sa natală Goleț, preotul Petru Suru fost paroh peste 55 de ani în comuna Rugi. Sf. Liturghie și prohodul a fost săvârșit de un sobor de preoți, format din: P. C. Prot. Isaia Suru și preoții Ilie Sirbu - Rusca, Dimitrie Stoichescu - Teregova, Victor Suru - Cârpa, Remu Suru - Bucșnița, Gheorghe Bihoiu - Slatina-mică și Pavel Bilcă - Rugi.

La prohod, în sf. biserică, predică Păr. Prot. I. Suru despre activitatea defunctului, care a făcut biserică nouă, școală, casă parohială, și a dat Bisericii doi slujitori, pe preoții Valeriu Suru din Vălișoara și Cornel Suru din Herendești iar o nepoată de fată a căsătorit-o cu pr. D. Stoichescu din Teregova.

A mai parentat la cimitir pr. Ilie Sirbu din Rusca, vorbind despre înțelepciunea, modestia și viața morală exemplară pe care a dus-o adormitul în Domnul.

Partea oficială

NOTĂ OFICIALĂ.

Nr. 874/1943.

Consiliul de Patronaj lansează un apel, care va avea loc Duminecă în 21 Februarie 1943, sub lozinca „Ziua Ostașului“ cu scopul de a aduna ofrande pentru ajutorarea familiilor mobilizaților.

Invităm preoțimea noastră parohială să dea tot concursul său pentru reușita acestui apel. Caransebeș, la 12 Februarie 1943.

Consiliul eparhial.

CONCURS.

În baza deciziei Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 5403 B. ex 1942, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, pentru ocuparea postului de preot în parohia de cl. II-a din comuna **Prilipăț**, protopresbiteratul Mehădiei, parohie devenită vacantă prin pensionarea preotului Erimia Borchescu.

I. BENEFICII:

1. Sesiunea parohială în întindere de 32 jug. cadastrale.

2. Casa parohială cu grădină, intravilan și supraedificatele economice necesare.

3. Birul parohial 300 Lei anual.

4. Veniturile parohiale uzitate.

II. INDATORIRI:

Preotul ales este obligat a-și îndeplini toate datorițele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică și sărbătoare și a catehiza la școala primară fără nicio altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus, cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea calificarea recerută pentru parohii de clasa II-a, precum și binecuvântarea P. S. Sale Episcopului eparhial, să-și înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Prilipăț, prin Prea on. oficiu protopopesic al Mehădiei.

Reflecții se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoștințare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cant, tipic și oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Prilipăț din ședința consiliului parohial, ținută în ziua de 27 Decembrie 1942.

Președinte:

Pavel Bogoevici

În conțelegere cu Oficiul protopresbiteral ort. rom
3—3

Secretar:

Sofronie Sârbu

Iosif Câmplanu
protopop

CONCURS.

Se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ pentru ocuparea postului de preot la parohia vacantă de clasa II-a din comuna **Luncavița** protopopiatul Mehădiei, jud. Severin.

I. BENEFICII:

1. Sesiunea parohială, în extindere de 32 jugăre.

2. Casă parohială cu supraedificate.

3. Bir parohial 1500 Lei anual.

4. Veniturile parohiale uzitate.

II. INDATORIRI:

Preotul ales este obligat a-și îndeplini toate datorițele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică și sărbătoare și a catehiza la școala primară, fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea calificarea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum și binecuvântarea I. P. S. Sale Episcopului eparhial, să-și înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Luncavița, prin Onor. Oficiu protopopesic al Mehădiei în Orșova.

Reflecții se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoștințare a Prea Cucernicului protopresbiter tractual,

în vre-o Duminică sau sărbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie, însă nicidecum în ziua alegerii.

Luncavița din ședința consiliului parohial, ținută în 3 Ianuarie 1943.

Președinte:

Pr. adm. **Toma Suru**

În conțelegere cu Oficiul protopresbiteral:

3—3

Secretar:

Mihail Armaș**Iosif Câmplanu**

Protopop

Primăria orașului Caransebeș, Biroul Cultural.
Nr. 1215/1943.

Publicațiune.

Primăria orașului Caransebeș, voind să întocmească o monografie complectă a orașului, invită pe toți cei cari doresc să contribuie la realizarea acestei lucrări, să înainteze o adresă Primăriei în acest sens, cel mai târziu până la 15 Martie a. c.

Ceii vizați vor fi invitați la o consfătuire, urmând a se discuta modalitățile de aducere la îndeplinirea a acestui proiect.

Caransebeș, la 18 Februarie 1943.

Primar:

Dr. I. Rădulescu

Corpul Portăreilor Tribunalului Caransebeș.
Nr. 137/942.

Publicațiune de licitație

Subsemnatul Șef Portărel, de pe lângă Tribunalul Caransebeș, în baza art. 102 din legea LX. din 1881 și în baza art. 19 din legea 1908 prin aceasta publică, că în urma deciziei Judecătoriei mixte din Caransebeș sub Nr. 1545/942 efectuându-se execuțiunea la 30 Decembrie 1942 în favorul următoarei Balog Ecaterina reprez. prin adv. Dr. Gheorghe Iancuovici din Caransebeș, pentru suma de 36.000 Lei, capital și acces, mobilele secestrate și suprasecestrate, care s'au prețuit în Lei 13.000 și anume două garderobe brune un credenț cu placă de marmoră și un aparat de radio marca Orion, se vor vinde prin licitație publică. Deci în urma deciziei Judecătoriei mixte din Caransebeș, sub Nr. 62/943 G. pentru încasarea creanței de Lei 36.000 capital cu % interese legale dela scadență și speșele de 2780 Lei stabilite până în prezent, se fixează licitație pe ziua de **4 Martie 1943 la orele 16 în comuna Caransebeș la locuința urmăritului** și toți aceia cari au voie a cumpăra sunt invitați cu aceia observare ca mobilele menționate mai sus, în baza art. 107, 108 din Legea LX 1881, se vor vinde celor cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub preț de strigare.

Întru cât mobilele supuse licitației s'au mai secestrat și mai înainte și după aceasta fixare de licitație și din partea altor creditori și aceștia au drepturi câștigate de acoperire asupra licitației, în baza art. 120 al legii LX din 1881 deci se va efectua și în favorul acestora.

Caransebeș, la 12 Februarie 1943.

Șef Portărel: **Dr. C. Stângu**